

Alkotmánybíróság**1015 Budapest, Donáti u. 35-45.**1535 Budapest, Pf. 773.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: <u>IV/1348-3/2019</u>	
Érkezett: 2019. SZEPTEMBER 20.	
Példány: <u>1</u>	Kezelőiroda:
Melléklet: <u>0</u> db	<u>Jul</u>

Ügyszám: IV/1348-2/2019

Tárgy: alkotmányjogi panasz kiegészítése

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §, valamint a 28.§ (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasz került a fenti ügyszám alatt benyújtásra. A Tisztelt Alkotmánybíróság Főtitkára 2019. augusztus 29. napján kelt levelében felhívott a panasz indokolásának kiegészítésére abban a körben, hogy a támadott bírói döntés, valamint a jogegységi határozat miért ellentétes az Alaptörvény alkotmányjogi panaszban felhívott rendelkezésével.

Az előterjesztett alkotmányjogi panasz indokolását a felhívásnak eleget téve határidőben az alábbiak szerint egészítem ki.

Változatlanul fenntartom, hogy a Kúria 2/2019. számú BJE határozata, valamint a Szegedi Ítéltábla Bpkf.III.276/2019/10 szám alatti ítélete az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogállamiság elvéből levezethető visszaható hatály tilalmába ütközik. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése alapján „Magyarország független, demokratikus jogállam.” A jogállamiság részét képező érték a jogbiztonság, melyből a visszaható hatály tilalma is fakad. A visszaható hatály tilalmát az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata az alanyi alapjogokhoz, illetve azok érvényesüléséhez közvetlenül kapcsolódó elvként ismeri el. A jogbiztonság elve ugyanis megköveteli, hogy a jogalanyoknak meg legyen a tényleges lehetőségük is arra, hogy magatartásukat a jog előírásaihoz tudják igazítani. Ezért ezen elvre, illetve annak sérelmére alkotmányjogi panaszban hivatkozni lehet / 10/2018. (VII.18.) AB határozat [44], 3046/2016. (III.22.) AB határozat [39]; 1/2016. (I.29.) AB határozat [54]; 34/2014 (XI.14.) AB határozat [71] /.

Az alkotmányjogi panasz által támadott ítéltáblai döntés indokolásának alapját a másodfokú eljárás során a Kúria által elfogadásra került, és a Magyar Közlöny 2019/108. számában megjelent 2/2019. BJE határozat képezte. A jogegységi határozat, mely valamennyi bíróság számára kötelezően értelmezi az összbüntetési eljárások során alkalmazandó anyagi jog meghatározásával kapcsolatosan a büntetőjog tartalmát – így jogi erővel bír – az összbüntetésbe foglalás megnyílásának időpontját jelöli meg olyan időpontként, mely kijelöli az összbüntetési eljárás során alkalmazandó anyagi jog tartalmát. A Szegedi Ítéltábla ennek alapján ítéletének indokolásában előadta, hogy mivel az összbüntetési kérelemmel érintett ítéletek közül az egyik az új Btk. hatályba lépését követően emelkedett jogerőre, így a kérelem elbírálására immáron a 2012. évi C. törvény rendelkezéseit szükséges alkalmazni. Alkotmányjogi szempontból ezért az indítványozói álláspont szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelme az alábbiak miatt állapítható meg: (a) a jogerős bírói döntés, illetve az annak indokolását jelentő jogegységi határozat visszamenőleges hatályúnak minősül; (b) a visszamenőleges hatálya ebben az esetben egyértelműen *ad maiorem partem* jellegű; (c) a támadott bírósági döntés és az abban felhívott jogegységi határozat nem áll összhangban az

Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogállamiság és az annak részét képező jogbiztonság elvével.

Ad. a) Álláspontom szerint a támadott bírói döntés, illetve a jogegységi határozat visszaható hatályúnak minősül. Az alkotmányjogi panasz pertörténetre vonatkozó részéből látszik, hogy a konkrét ügyben az összbüntetési kérelemmel érintett alapítéletekkel elbírált valamennyi bűncselekmény elkövetési ideje a régi Btk. időbeli hatálya alá esik, illetve csak egyetlen ítélet esetében állapítható meg, hogy a jogerőre emelkedés időpontja az új Btk. hatályba lépése után következett be. Ezzel szemben a támadott bírói döntés olyan anyagi jogot alkalmazott, mely még hatályban sem volt az alapítéletekkel elbírált cselekmények elkövetése, és javarészen a jogerős elbírálásának időpontjában. Maga a jogegységi határozat is mindazokban az esetekben írja elő az új Btk. alkalmazását, amikor akár egy olyan alapítélet is van, melynek a jogerőre emelkedése immáron az új Btk. időbeli hatálya alá esik.

A jogbiztonság megköveteli, hogy a jogrendszer egésze, és annak részterületei, valamint az azokat meghatározó jogi előírások világosak, egyértelműek, hatásukat tekintve kiszámíthatók, a norma címzettjei számára pedig előre láthatók legyenek [9/1992. (I.30.) AB határozat indokolás V/3. pont; 38/2012. (XI.14.) AB határozat indokolásának III. része]. Ebből az is következik, hogy a jogi norma annak kihirdetését megelőző időre nem állapíthat meg jogkövetkezményeket, nem rögzíthet kötelezettséget, nem teheti terhesebbé a jogalanyok helyzetét. Mind a támadott bírói döntés, mind pedig a jogegységi határozat a meghozatalukat megelőző időben bekövetkezett eseményhez, tényhez, jelen esetben elkövetett bűncselekmények miatt meghozott jogerős ítéletek közötti kvázi halmazati viszony értékeléséhez a korábbi anyagi jogi szabályozáshoz képest eltérő anyagi jog alkalmazását rendelte el. Tulajdonképpen mind a jogegységi határozat, mind pedig az arra alapított ítélőtáblai döntés az Alkotmánybíróság által már korábban megsemmisített Btkátm. 3.§-a szerinti szabályt alkalmazta, hiszen a jogegységi határozat alapján mindazon esetekben, ahol az összbüntetési kérelemmel érintett alapítéletek közül van legalább egy olyan, amely az új Btk. hatályba lépését követően emelkedett jogerőre, immáron az új Btk-t kell alkalmazni – gyakorlatilag visszamenőlegesen, olyan tények értékelésére, melyek keletkezésekor az még hatályban sem volt. Az alkotmányjogi panasszal érintett jogerős bírói ítélet – a jogegységi határozat alapján – olyan ítéletek vonatkozásában is az új Btk. rendelkezéseit alkalmazta, melyek 2013. július 01. napját megelőzően emelkedtek jogerőre. Ennek alapján mind a Szegedi Ítélőtábla alkotmányjogi panasszal támadott döntése, mind pedig az annak alapját képező 2/2019 BJE határozat tartalmát tekintve visszamenőleges hatályúnak minősül, és ezért sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésből levezethető jogbiztonság követelményét.

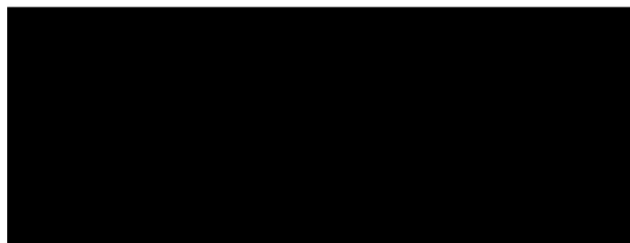
Ad. b) Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint kizárólag az *ad malem partem* jellegű visszaható hatályú jogalkotás ütközik a tilalomba. Álláspontom szerint ugyanakkor mind a támadott bírói döntés, mind pedig a jogegységi határozat visszamenőleges hatálya *ad malem partem* jellegű az alábbiak szerint. A támadott bírói döntés indokolásából látható, hogy az elsőfokon eljáró Szolnoki Törvényszék a régi Btk. alkalmazásával bírálta el az összbüntetési kérelmet, a Szegedi Ítélőtábla azonban a szintén támadott jogegységi határozatra hivatkozással immáron az új Btk. szerint. Azaz az *ad malem partem* jelleg megítélése során annak van jelentősége, hogy az összbüntetésre vonatkozó szabályrendszer összevetésének eredményeként a régi Btk. és az új Btk. egymáshoz való viszonya milyen. E körben az Alkotmánybíróság 10/2018. (VII.18.) sz. határozata egyértelműen megállapította, hogy „a hatályos rendelkezések a terheltre nézve hátrányosabbak. A Btk. kapcsolódó szabályai ugyanis egyértelműen szűkítik azon ítéletek – és egyúttal azon elítéltek – körét, amelyen belül lehetőség van összbüntetés megállapítására. Ezen túl a Btk. a kiszabható

büntetés mértékét érintően is súlyosította a szabályokat. Az elítélteknek tehát súlyosabb büntetést kell kiállniuk, amennyiben az ítéleteiket a Btk. alapján foglalják összbüntetésbe, mintha arra a régi Btk. alapján kerülne sor [10/2018. (VII.18.) AB határozat indokolás [59].” Ezen súlyosabb szabályok alkalmazásáról pedig a jogegységi határozat egyértelműen rendelkezik, illetve a támadott bírói döntés is egyértelműen ezt követi. Ez többek között az első,- és másodfokon született összbüntetési ítéletek rendelkező részének összevetéséből is következik. Az indítványozót ezért a támadott bírói döntés azért érinti hátrányosan, mert összbüntetési kérelmét az új Btk. visszamenőleges alkalmazásával, számára egyértelműen hátrányosabb jogkövetkezmény alkalmazásával bírálta el a Szegedi Ítéltábla. Ezzel pedig sérül az alkotmányjogi panaszban megjelölt alkotmányos alapelv, sérül a jogállamiság és azon belül a jogbiztonság elve.

Ad. c) Az alkotmányos büntetőjog komplex, Alaptörvényen alapuló követelményrendszere, az alkotmányjogi panaszban is felhívott jogállamiság és jogbiztonság kritériumai, így a visszaható hatály tilalma is, nemcsak irányt, de egyben határt is szabnak a jogalkotói, illetve a jogalkalmazói tevékenység előtt [16/2014. (V.22.) AB határozat indokolásának [74] pontja]. A jogbiztonság elvéből fakadó kiszámíthatóság, előreláthatóság követelménye azt kívánja meg, hogy egy új jogi előírás alkalmazása lehetőség szerint a jövőre nézve legyen kötelező, az jogkövetkezményt a címzettek vonatkozásában hátrányosan ne tudjon megállapítani. Az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntés – a jogegységi határozatra alapozva – nem végezte el a Btk. 2.§-a szerinti vizsgálatot, a terheltre nézve hátrányos, helyzetét elnehezítő új jogi rendelkezések mentén bírálta el fellebbezését és ezáltal kérelmét. A jogegységi határozat rendelkezései alapján tehát mindazokban az esetekben, ahol van olyan alapítélet, aminek a jogerőre emelkedése az új Btk. hatályba lépését követő időpontja esik, nem kell elvégezni az Alkotmánybíróság által is éppen a jogbiztonság elvére alapozottan megkívánt vizsgálatot a Btk. 2.§-a alapján, hanem minden további mérlegelés nélkül az új Btk. kedvezőtlenebb szabályait kell visszamenőlegesen alkalmazni. A jogegységi határozat ezzel a terhelt és a terheltéhez hasonló elítélti esetekben elvette a Btk. 2.§-án alapuló mérlegelés lehetőségét az eljáró bíróságoktól, ezért túllépett azon a határon, amelyen belül a jogállamiság garanciarendszerén belül még megengedhető a visszamenőleges hatályú szabályozás, jogalkalmazás. Ezért álláspontom szerint mind a támadott jogegységi határozat, mind pedig az arra alapított ítéltáblai döntés sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt rendelkezést, ezért azok megsemmisítése indokolt. Minthogy pedig fennáll a lehetősége a fentiek alapján annak, hogy egy alaptörvény-ellenes bírósági gyakorlat alakul ki a jogegységi határozat alapján, a panaszban érintett kérdést mindenképpen alapvető alkotmányos jelentőségűnek tartom.

Egyebekben a már előterjesztett alkotmányjogi panaszban foglaltakat változatlanul fenntartom. Jelen hiánypótlást az ügyrendi szabályokra figyelemmel, mint az indítványozó jogi képviselője aláírással ellátom és ajánlott, elsőbbségi postai küldeményként továbbítom a Tisztelt Alkotmánybíróság felé.

Kelt, Miskolc, 2019. szeptember 18. napján

3550 Miskolc, Szent I. u. 2. tsz/2.

KASZ: 36057233